

NACHTARBEID EN PLOEGENARBEID: GEZONDHEIDSTOEZICHT

PRINCIPE Codex art. I.1-2	Codex X.1 legt bijzondere verplichtingen op aan de werkgevers voor de bescherming van de veiligheid en de gezondheid van werknemers in nacht- of ploegenarbeid.
DEFINITIE NACHTARBEID Codex art. X.1-1 en I.1-3, 14°	Alle arbeid die tussen 20 uur en 6 uur verricht wordt.
NACHTARBEIDER	<p>Iedere werknemer die nachtarbeid verricht of iedere werknemer die nachtprestaties verricht tussen 24 uur en 5 uur, in de zin van artikel 1 van het KB van 16 april 1998 tot uitvoering van de wet van 17 februari 1997 betreffende de nachtarbeid.</p> <p><i>Opmerking: deze definitie is voor interpretatie vatbaar. Uit de lezing van het eerste deel van de definitie zou immers kunnen begrepen worden dat elke persoon die arbeid verricht tussen 20 uur en 6 uur beschouwd wordt als een nachtarbeider. Conform het doel van de (welzijns)reglementering en het KB betreffende de nachtarbeid, dient het eerste deel van de definitie daarom steeds gelezen te worden in samenhang met het tweede deel van de definitie (in de zin van artikel 1 van het KB betreffende de nachtarbeid) waardoor duidelijk wordt dat het gaat om personen die arbeid verrichten <u>tussen 24 uur en 5 uur</u>. Dit is vooral van belang voor de verplichtingen i.v.m. het gezondheidstoezicht. De meeste andere verplichtingen hebben betrekking op nachtarbeid en niet op nachtarbeiders.</i></p>
PLOEGENARBEID	Arbeid in ploegen waarbij werknemers na elkaar op dezelfde werkplek werken volgens een bepaald uurrooster, met als gevolg dat de werknemers over een bepaalde periode van dagen of weken op verschillende tijden moeten werken.
WERKNEMER IN PLOEGENDIENST	Iedere werknemer die volgens een dienstrooster in ploegenarbeid werkt.
VERPLICHTINGEN VAN DE WERKGEVER: UITVOEREN VAN EEN RISICOANALYSE Codex art. X.1-2	<p>Wanneer nachtarbeid of ploegenarbeid verricht wordt heeft de werkgever volgende specifieke verplichtingen (Codex art. X.1-2 en bijlage X.1-1):</p> <p>Uitvoeren van een risicoanalyse van alle nacht- en ploegenarbeid om te achterhalen welke bijkomende risico's deze arbeid kan meebrengen, in het bijzonder in verband met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prestaties die de waakzaamheid kunnen verminderen, bvb.: <ul style="list-style-type: none"> gebruik van stoffen met neurotoxisch effect zoals solventen, verven, tinner,... het uitvoeren van monotone taken (geen contact met collega's), geen variatie in het werk, eentonig omgevingsgeluid...); • Taken die de verhoging van de biologische activiteiten vereisen, bvb.: <ul style="list-style-type: none"> belangrijke inspanningen met belangrijke werklast (energieverbruik van meer dan 410 Watt) bvb. intense arbeid van romp en armen, transport van zwaar materiaal, houtbewerking, graafwerk, duwen van zware karren of kruiwagens. Zeer intense arbeid aan hoog tempo: werken met bijl, graafwerk, bestijgen van trappen of ladders; werken in extreme koude of warmte; werkzaamheden die een hoge waakzaamheid vereisen, bvb. controlekamers, ambulanciers, ...

NEMEN VAN

BESCHERMINGSMAATREGELEN

Codex art. X.1-3

- Op basis van de resultaten van de risicoanalyse (Codex art. X.1-3 § 1):
 - de inhoud van het gezondheidstoezicht toespitsen op de vastgestelde risico's;
 - het aanpassen van werkpost op basis van ergonomische criteria;
 - de risico's beperken.
- Deze maatregelen moeten voorgelegd worden aan het Comité preventie en bescherming op het werk en deel uitmaken van het globaal preventieplan (Codex art. X.1-3 § 2);
- De dienst preventie en bescherming moet ook ter beschikking staan van de nachtarbeiders en van de werknemers in ploegdienst (Codex art. X.1-6);
- De maatregelen voor dringende hulpverlening moeten ook ter beschikking staan van de nachtarbeiders en van de werknemers in ploegdienst (Codex art. X.1-6);
- De werknemers moeten geïnformeerd worden over de risico's en de genomen maatregelen (Codex art. X.1-7).

GEZONDHEIDSBEOORDELING

Codex art. X.1-5

- Alle nachtarbeiders (zie definitie en opmerking i.v.m. nachtarbeiders) en werknemers in ploegdienst moeten minimaal :
 - een voorafgaande gezondheidsbeoordeling ondergaan;
 - om de drie jaar een periodieke gezondheidsbeoordeling ondergaan;
- Bovendien moeten volgende nachtarbeiders en werknemers in ploegdienst een jaarlijkse gezondheidsevaluatie ondergaan:
 - de personen voor wie het Comité preventie en bescherming dit specifiek aangevraagd heeft;
 - voor de werknemers ouder dan 50 jaar die dit zelf gevraagd hebben;
 - de werknemers tewerkgesteld in arbeidsposten waarvan uit de risicoanalyse gebleken is dat een bijkomend risico bestaat voor waakzaamheid en verhoogde biologische activiteit (zie voorbeelden hierboven).
- De inhoud van het gezondheidstoezicht: gerichte onderzoeken om de omkeerbare effecten van nacht- en ploegenarbeid op te sporen (b.v.b. slaapstoornissen, neuro-psychologische storingen, maagstoornissen, vermoeidheid).

IMPLICATIES VOOR UITZENDARBEID

- De regels worden opgelegd aan de werkgever-gebruiker die instaat voor de risicoanalyse van zijn werknemers inclusief de uitzendkrachten en de nodige maatregelen moet nemen die opgelegd zijn door dit KB;
- De noodzaak van een gezondheidsbeoordeling wordt door de gebruiker

Circulaire 2004 07

NACHTARBEID EN PLOEGENARBEID

Revisie: 31/07/2017
CIN 2004 07

www.p-i.be

aangeduid op de werkpostfiche voor nachtarbeid en ploegenarbeid.

- Het is belangrijk dat ook de uitzendconsulent op de hoogte is van de belangrijkste verplichtingen van de gebruiker ten opzichte van uitzendkrachten die nacht- of ploegenarbeid verrichten.
- De belangrijkste nieuwigheid is dat alle uitzendkrachten die nacht- en ploegenarbeid verrichten (zie opmerking onder definitie) minimum om de drie jaar een specifiek medisch onderzoek moeten ondergaan. Vermits echter het merendeel van deze werknemers (verplegend personeel, productiearbeiders) reeds jaarlijks een verplichte gezondheidsbeoordeling ondergaan moet deze bijkomende informatie op de werkpostfiche aangeduid zijn en dient de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer bij de voorafgaande gezondheidsevaluatie rekening te houden met het bijkomend aspect: ploegenarbeid of nachtarbeid.

WETGEVING

Wet van 17 februari 1997 betreffende nachtarbeid;
KB van 16 april 1998 tot uitvoering van de wet van 17 februari 1997 betreffende de nachtarbeid.
Codex I.4 - Maatregelen in verband met het gezondheidstoezicht op de werknemers;
Codex X.1 - Nachtarbeiders en werknemers in ploegendienst.

Draagwijdte en doelstelling van de circulaire

Een circulaire herneemt de inhoud van een besluit in eenvoudige en klare taal. De informatie opgenomen in deze circulaire wordt gegeven ten louter indicatieve titel en houdt geenszins een raad of juridisch advies in. Preventie en Interim wijst elke aansprakelijkheid af voor enige schade die zou volgen, rechtstreeks of onrechtstreeks, uit een vergissing of een weglating in deze circulaire. Het gebruik van deze circulaire behoort tot de exclusieve verantwoordelijkheid van de lezer.